

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ

Комітет з питань інтеграції України до Європейського Союзу

01008, м.Київ-8, вул. М. Грушевського, 5, тел.: 255-34-42, факс: 255-33-13, e-mail: comeuroint@v.rada.gov.ua

ВИСНОВОК

щодо проєкту Закону України

«Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення та підвищення прозорості ефективного управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав»

(реєстр. 4537 від 24.12.2020, н.д. Р. Підласа та ін.)¹

1. Загальна характеристика законопроекту.

Метою законопроекту є встановлення прозорого та ефективного механізму розподілу зібраного доходу організаціями колективного управління між правовласниками; вчасне отримання правовласниками справедливої винагороди; належному виконанню ОКУ функцій, покладених Законом; врахування європейської практики збору відрахувань та гармонізації законодавства України з правом ЄС.

Законопроект направлений на захист правовласників та споживачів від негативних наслідків у зв'язку з відсутністю механізму прозорого розподілу винагороди організаціями колективного управління.

2. Належність законопроекту за предметом правового регулювання до сфери дії законодавства ЄС, зобов'язань України в рамках Ради Європи, норм та принципів системи ГАТТ/СОТ.

Проект Закону України за предметом правового регулювання охоплюється Главою 9 «Інтелектуальна власність» Розділу IV «Торгівля і питання, пов'язані з торгівлею» Угоди між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони (далі – Угода про асоціацію).

3. Відповідність законопроекту праву ЄС, зобов'язанням України в рамках Ради Європи, нормам та принципам системи ГАТТ/СОТ.

Відповідно до статті 168 Глави 9 Розділу IV Угоди про асоціацію Сторони визнають необхідність укладання угод між своїми відповідними організаціями

¹ Комітет розглянув проект Закону на своєму засіданні 31 березня 2021 року (протокол № 66) відповідно до статті 93 Регламенту Верховної Ради України.

колективного управління з метою взаємного забезпечення більш простого доступу і обміну інформацією між територіями Сторін, а також забезпечення взаємної передачі авторської винагороди за використання творів Сторін або інших об'єктів, що охороняються. Сторони визнають необхідність того, щоб їхні відповідні організації колективного управління досягли високого рівня ефективності та прозорості при виконанні своїх завдань.

Також пунктами 3 та 4 статті 179 Глави 9 Розділу IV Угоди про асоціацію передбачено, що управління правом на одержання справедливої винагороди може бути доручене організаціям колективного управління, які представляють авторів або виконавців. Сторони можуть регулювати питання стосовно можливості запровадження управління правом на справедливую винагороду організаціями колективного управління, а також питання визначення особи, до якої можуть бути висунуті вимоги зі сплати цієї винагороди та з якої вона підлягає стягненню.

Правовідносини, аналогічні тим, які пропонується врегулювати проектом Закону, в ЄС регулюються:

- Директивою 2014/26/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 26 лютого 2014 року про колективне управління авторським правом та суміжними правами та багатотериторіальне ліцензування прав на музичні твори для використання в Інтернеті на внутрішньому ринку (далі – Директива 2014/26/ЄС);
- Директивою 2001/29/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 22 травня 2001 року про гармонізацію певних аспектів авторського права та суміжних прав у інформаційному суспільстві (далі – Директива 2001/29/ЄС).

За результатами порівняльно-правового аналізу положень проекту Закону із наведеними актами права ЄС слід зазначити таке.

Проект Закону в частині необхідності розробки та впровадження організаціями колективного управління електронної системи адміністрування, а також забезпечення належного її функціонування для прозорості та ефективної взаємодії з правовласниками, користувачами та іншими організаціями колективного управління, не суперечить пункту 9 преамбули Директиви 2014/26/ЄС, відповідно до якого метою цієї Директиви є встановлення вимог, застосовних до організацій колективного управління, з метою забезпечення високих стандартів врядування, фінансового управління, прозорості та звітності. Проте, це не повинно перешкоджати державам-членам підтримувати або встановлювати щодо заснованих на їхній території організацій колективного управління суворіші стандарти, ніж ті, що встановлені у розділі II цієї Директиви, за умови, що такі суворіші стандарти не суперечать законодавству ЄС.

Водночас, варто звернути увагу на необхідності гарантування дотримання організаціями колективного управління прав захисту персональних даних при розробленні та впровадженні електронної системи адміністрування, яка потенційно може містити таку інформацію.

Пунктом 52 преамбули Директиви 2014/26/ЄС зазначено, що для організацій колективного управління важливо поважати право на приватне життя і захист персональних даних будь-якого правоволодільця, члена, користувача або будь-якої іншої фізичної особи, чийі персональні дані вони обробляють. Директива 95/46/ЄС регулює опрацювання персональних даних, що здійснюється у державах-членах у контексті зазначеної Директиви та під наглядом компетентних органів

держав-членів, зокрема незалежних публічних органів, призначених державами-членами.

Проект Закону, в частині скасування Установою реєстрації організації колективного управління у разі неоприлюднення щорічного звіту або неповноти внесення інформації про розподіл винагороди між правовласниками у такий звіт, не суперечить положенням Директиви 2014/26/ЄС.

Відповідно до пункту 50 преамбули вказаної Директиви держави-члени повинні встановити належні процедури, за допомогою яких можна буде здійснювати моніторинг дотримання організаціями колективного управління вимог цієї Директиви, а також забезпечити, щоб компетентні органи мали повноваження накладати санкції або впроваджувати заходи за недотримання положень національного законодавства, які імплементують зазначену Директиву. Ця Директива не передбачає конкретних видів санкцій або заходів, за умови, що вони є дієвими, пропорційними і стримувальними. Такі санкції або заходи можуть включати розпорядження про звільнення директорів, які діяли недбало, проведення перевірок у приміщеннях організації колективного управління або, у випадках, коли організації видано дозвіл на здійснення діяльності, відкликання такого дозволу.

Проектом Закону пропонується виключити репрографічне відтворення творів та їх частин (уривків) з обов'язкового колективного управління об'єктами авторського права і (або) суміжних прав та скасування здійснення виплати винагороди за репрографічне відтворення.

Відповідно до статті 1 Закону України «Про авторське право і суміжні права» репрографічне відтворення (репродукування) - факсимільне відтворення у будь-якому розмірі (у тому числі збільшеному чи зменшеному) оригіналу письмового чи іншого графічного твору або його примірника шляхом фотокопіювання або іншими подібними способами, крім запису в електронній (у тому числі цифровій), оптичній чи іншій формі, яку зчитує комп'ютер.

Згідно зі статтею 2 Директиви 2001/29/ЄС держави-члени повинні передбачити виключне право дозволяти або забороняти пряме або опосередковане, тимчасове або тривале відтворення будь-якими засобами і в будь-якій формі, повністю або частково:

- (а) для авторів - їхніх творів;
- (b) для виконавців - записів їхніх виконань;
- (c) для виробників фонограм - їхніх фонограм;
- (d) для виробників перших записів фільмів - оригіналу та копій їхніх фільмів;
- (e) для організацій мовлення - записів їхніх передач, незалежно від того, транслюються такі передачі дротовим або бездротовим способом, у тому числі кабельним або супутниковим.

Відповідно до пункту 2 статті 5 Директиви 2001/29/ЄС держави-члени можуть передбачити винятки або обмеження права відтворення, зазначеного у статті 2, у таких випадках:

(а) стосовно відтворень на папері або будь-якому подібному носії, що здійснюються за допомогою будь-якої фотографічної техніки або іншого процесу з подібними ефектами, за винятком нотних текстів, за умови, що правоволодільці отримують справедливую винагороду;

(b) стосовно відтворень на будь-якому носії фізичною особою для особистого використання і для цілей, що не є прямо або опосередковано комерційними, за умови,

що правоволодільці отримують справедливу винагороду, яка враховує застосування або незастосування зазначених у статті 6 технологічних заходів до відповідного твору або об'єкта;

(с) стосовно конкретних дій з відтворення, здійснених загальнодоступними бібліотеками, навчальними закладами або музеями чи архівами, що не передбачають пряму або опосередковану економічну чи комерційну вигоду;

(d) стосовно короткочасних звукових записів творів, здійснюваних організаціями мовлення на своєму власному обладнанні і для своїх власних передач; зберігання цих записів в офіційних архівах може бути дозволено на підставі їх виняткового документального характеру;

(е) стосовно відтворень передач мовлення соціальними установами у некомерційних цілях, зокрема лікарнями або в'язницями, за умови, що правоволодільці отримують справедливу винагороду.

Пунктами 37 та 45 преамбули Директиви 2001/29/ЄС передбачено, що існуючі національні схеми репрографії, за наявності, не створюють серйозних бар'єрів для внутрішнього ринку. Держави-члени повинні мати можливість передбачити виняток або обмеження щодо репрографії. Водночас винятки та обмеження, зазначені у статті 5 (2), (3) і (4), не повинні перешкоджати визначенню договірних відносин, спрямованих на забезпечення справедливої винагороди правоволодільців у межах, дозволених національним законодавством.

Підсумовуючи наведе, слід зазначити, що право на відтворення авторського твору є виключним правом автора, а обмеження щодо відтворення твору без згоди автора поширюється на репрографічне відтворення твору, але при умові отримання автором справедливої винагороди. З огляду на те, що збір такої винагороди ускладнюється тим, що проконтролювати хто і які твори репрографічним способом відтворює в сучасному технологічному світі неможливо, захист права авторів на отримання винагороди передано організаціям колективного управління.

Отже, положення проекту Закону, якими скасовується виплата винагороди авторам за репрографічне відтворення їх творів та виключення репрографічного відтворення творів та їх частин (уривків) з обов'язкового колективного управління об'єктами авторського права і (або) суміжних прав, не відповідають статтям 2 та 5 Директиви 2001/29/ЄС.

Також враховуючи, що статті 173 та 175 Угоди про асоціацію містять аналогічні положення щодо виключного права на відтворення твору та застосування винятків і обмежень стосовно права на відтворення, проект Закону в цій частині не відповідає зобов'язанням України.

Відповідно до пункту 38 преамбули Директиви 2001/29/ЄС держави-члени повинні мати можливість передбачати виняток або обмеження права на відтворення для окремих типів відтворення аудіоматеріалів, візуальних та аудіовізуальних матеріалів для особистого користування, що супроводжується справедливою винагородою. Вони можуть включати впровадження або підтримання систем винагороди для компенсації збитків правоволодільців. Незважаючи на те, що відмінності між такими системами винагороди впливають на функціонування внутрішнього ринку, такі відмінності щодо аналогового приватного відтворення не повинні суттєво впливати на розвиток інформаційного суспільства. Імовірно, цифрове приватне копіювання є більш поширеним та має більший економічний вплив. Тому

необхідно належним чином врахувати відмінності між цифровим і аналоговим приватним копіюванням, а також розрізняти їх в окремих аспектах.

З наведеного вбачається, що приватне копіювання (відтворення в особистих цілях) може здійснюватися будь-якими засобами і в будь-якій формі, в тому числі за допомогою аналогового та цифрового обладнання. Отже проект Закону в цій частині не відповідає пункту 38 преамбули та статті 2 Директиви 2001/29/ЄС.

З огляду на зазначене, проект Закону України **не відповідає** Угоді про асоціацію та міжнародно-правовим зобов'язанням України в сфері європейської інтеграції.

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Климпуш-Цинцадзе Іванна Орестівна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B04000000EED52E007FC38E00
Дійсний до: 20.01.2023 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
№ 04-20/10-2021/120837 від 07.04.2021

466942